

I s nedonošeňátkem v nepřetržitém kontaktu. Novorozenecké oddělení Pardubické nemocnice zavádí unikátní projekt úzké spolupráce s rodiči

14.12.2022 - | Krajský úřad Pardubického kraje

I děti, které se narodily předčasně, mohou být od prvních chvil svého života v nepřetržitém kontaktu s rodiči. Dětské a novorozenecké oddělení Pardubické nemocnice jako první v České republice zavádí projekt Close Collaboration with Parents, tedy projekt úzké spolupráce s rodiči. Jeho cílem je, aby miminka, která první dny nebo i týdny po narození musí trávit v inkubátoru, mohla využívat všech výhod přítomnosti maminky i tatínka od prvních okamžiků.

V České republice se ročně narodí zhruba sto tisíc dětí, z nichž se asi 10 % rodí předčasně. Přestože u v termínu narozených dětí je naprosto běžné, že jsou již od samotného narození v nepřetržitém kontaktu s matkou, u předčasně narozených dětí je tomu jinak. Tato miminka leží v inkubátorech na jednotkách intenzivní péče pod dohledem zdravotnického personálu, bohužel však s limitovanou možností být v kontaktu s rodiči. To se nyní v Pardubické nemocnici mění.

Inspirace z Finska

Myšlenka změnit přístup k péči nedonošených dětí vznikla původně ve Finsku. „První myšlenka na úzkou spolupráci s rodiči u těžce nedonošených dětí a následné uvedení do praxe vzešly od finské profesorky Liisy Lehtonen, kterou jsem v roce 2016 kontaktoval s tím, zda by byla ochotná sdílet své zkušenosti s námi, abychom mohli stejný přístup k rodičům a jejich dětem aplikovat i u nás. Projekt tak nyní probíhá ve spolupráci s kolegy z Finska a my jsme první oddělení mimo Finsko, které jej začalo zavádět,“ vysvětluje pozadí začátku celého programu primář dětského a novorozeneckého oddělení Pardubické nemocnice Marian Šenkeřík.

Především mentální změna

Celý nový přístup k péči o nedonošená miminka netkví pouze v přesunutí inkubátoru na pokoj maminky, ale především ve změně přístupu celého zdravotnického týmu. Ten se v tomto případě stává průvodcem a osobním mentorem maminky, respektive rodičů, a to tak, aby se sami rodiče mohli stát tím, kdo od prvních chvilpek pečuje o své nedonošené dítě a je s ním v neustálém kontaktu. „Naším cílem je kontakt mezi rodičem a dítětem nepřerušovat a neomezovat, ale rodiče v kontaktu podporovat, usnadňovat a prohlubovat vzájemnou emocionální vazbu. Předáváme informace a učíme rodiče s nezralými dětmi zacházet tak, aby to pro děti bylo co nejefektivnější a aby se sami rodiče tohoto kontaktu nebáli,“ říká primář Šenkeřík.

Aby se personál naučil, jak přejít na jinou kulturu péče o nezralé děti, byly vybrány dvě mentorky, které se nový přístup učily přímo ve finské nemocnici a nyní zkušenosti předávají kolegyním a kolegům na oddělení. „Nejdůležitějším momentem celého projektu je, aby primárními pečovateli o předčasně narozené miminko byli rodiče (přebalovali, klokánkovali miminko, krmili jej a podobně) a abychom se my, jako zdravotnický personál, stali v této péči rodičům dobrými průvodci a zároveň samozřejmě nadále zajišťovali odbornou péči. Společně poznáváme jejich miminko blíže, zjišťujeme, co má a nemá rádo nebo třeba co mu pomáhá, když pláče. Rodiče pak své dítě umí sami číst a

nejlépe vědí, co potřebuje,“ přibližuje neonatologická sestra a mentorka projektu Jana Horáková. Tu doplňuje další sestra-mentorka, která zároveň působí na Fakultě zdravotnických studií Univerzity Pardubice, Eva Hlaváčková: „Tato péče je založená na principu partnerství, spolupráce, sdílení informací, společném rozhodování a jistém zplnomocňování rodičů v péči o své dítě. My jako personál se snažíme naslouchat, provázet, ptát se otevřenými otázkami a respektovat to, co potřebují a chtějí rodiče a jejich dítě.“

Benefit pro rodiče i děti

Podle dosavadních zkušeností má nový přístup pozitivní dopad na nedonošené děti i jejich rodiče. „Již u nás byly maminky, které měly možnost srovnání, protože zažily v předešlých letech systém běžné péče a v posledních měsících i ten nový. A zpětná vazba je jednoznačně pozitivní. Maminky totiž nemají pocit, že by ztrácely kontinuitu v péči o své dítě,“ podotýká Marian Šenkeřík a doplňuje: „Rodiče pozitivně kvitují i to, že svému dítěti lépe rozumí. To, že ho znají od narození, jim přináší pocit nepřetržitého kontaktu, není to pro ně nový člen rodiny, ale je to plynulý proces od těhotenství, přes porod, až po péči.“

Z kontaktu s rodičem od prvních chvil pak profitují i nedonošené děti. „Děti jsou zvyklé poslouchat celé těhotenství srdce své matky. V okamžiku, kdy se narodí předčasně, třeba 8 nebo 9 týdnů dříve, než by měly, tak je najednou kontakt přerušeny a děti se ocitají ve stresovém prostředí. Péče maminky vede k daleko nižším hladinám stresových hormonů, děti jsou méně stresované, jsou stabilnější. A k tomu stačí jenom to, že maminka je blízko, že se jich dotýká. Každému z nás je dotyk lidské ruky příjemný a u dítěte to neumí lépe nikdo jiný než maminka,“ říká primář Šenkeřík.

Psychická vzpruha

S novým systémem péče o nedonošené děti v Pardubické nemocnici má již zkušenosti Anita Veselá, maminka Tobiáše, který přišel na svět o pět týdnů dříve. „Vnímala jsem to velmi pozitivně, že jsem syna měla u sebe. Mohli jsme být pořád spolu a mohla jsem ho pohladit, kdykoli jsem chtěla. To pro mě bylo velikánské plus. Na druhou stranu jsem byla nervózní z manipulace s tak malým miminkem. Pro sestřičky je to denní chléb, ale já jsem se ze začátku trochu bála. Ale věděla jsem, že kdyby se cokoli dělo, zkušené sestřičky pomůžou. Opadla nervozita, že nebudu vědět, co s miminkem dělat. A zřejmě proto jsem byla po celou dobu pozitivně naladěná, i když mít nedonošené miminko není lehká situace. A věřím, že ta pozitivní energie se promítla i do dalšího vývoje miminka,“ podělila se o své dojmy Anita Veselá. Ta měla před Tobiášem doma již dceru, která se narodila také dříve, proto měla maminka obou dětí srovnání původního i nového systému péče. „Určitě bylo lepší, když jsem mohla mít miminko u sebe, než za ním jen chodit ve vyhrazené hodině,“ podotkla.

„Dcera se narodila o deset týdnů dřív, nejdřív jsme tedy strávili nějaký čas v nemocnici v Praze a poté nás převezli do Pardubické nemocnice, abychom byli blíž zbytku rodiny. Mít dítě přímo u sebe je velká psychická vzpruha,“ říká Zuzana Mikanová, která s dcerou Magdalenkou také prošla novým systémem péče na intermediárním centru Pardubické nemocnice. „Sestřičky byly moc milé, podporovaly nás. Například když začaly houkat přístroje, které Magdičku monitorovaly, přišly, uklidnily mě, ať se nebojím, a společně jsme zjistily, proč a kdy se tak děje,“ vypráví Zuzana Mikanová. Ta intermediárním centrem Pardubické nemocnice prošla před dvěma lety také s prvorozenou dcerou, která se narodila o měsíc dřív. „Za ty dva roky je vidět opravdu velký pokrok,“ podotýká.

Projekt s vysokou přidanou hodnotou

Projekt Close Collaboration with Parents v Pardubické nemocnici, kterou finančně podpořil Rotary club Pardubice, je nyní zhruba v polovině osmnáctiměsíčního programu. Všechny změny probíhají

přímo na pracovišti, kde je postupně proškolený veškerý personál.

„Náš klub má dlouhou tradici v podpoře charitativních a humanitárních projektů, zaměřujeme se především na znalostně intenzivní, dlouhodobě udržitelné projekty s vysokou přidanou hodnotou. Ve spolupráci s finskými Rotary kluby a Nadací Rotary tento skvělý projekt podporujeme organizačně, ale i finančně, a to částkou kolem 1 400 000 korun. To vše s nadějí na zlepšení vstupu do života pro co největší množství nedonošených dětí. Moc bych si přál, aby v budoucnu vzniklo v Pardubicích i výukové CCP centrum pro Českou republiku a střední Evropu. Jsme připraveni spolupracovat s nemocnicí v Pardubicích dlouhodobě,“ dodává Michal Sláma, prezident Rotary klubu Pardubice a člen výboru Nadace Rotary. K realizaci projektu přispěl po jednání Rotary klubu s náměstkyní hejtmána Michaelou Matouškovou také Pardubický kraj, který poskytl Rotary klubu dotaci na podporu projektu ve výši sto tisíc korun. „Příchod dítěte by měl být v každé rodině šťastným obdobím. Ne vždy jsou však první chvíle v životě jednoduché a bez komplikací. Předčasné narození je bezesporu velmi náročnou životní zkouškou, nejen pro samotné nedonošené miminko, ale i jeho rodiče. Věřím, že nový systém péče v Pardubické nemocnici přispěje k větší spokojenosti dětí i rodin,“ podotkla náměstkyně pro zdravotnictví Michaela Matoušková.

„Jednotka intermediární péče Pardubické nemocnice je jediným pracovištěm svého druhu v kraji a ročně se stará až o 350 předčasně narozených dětí. Každý projekt, který zlepší komfort nedonošených dětí i jejich rodičů, je proto velmi důležitý. Poděkování tak patří těm, kteří projekt iniciovali, i těm, kteří jej pomohli realizovat,“ uzavřel generální ředitel Nemocnice Pardubického kraje Tomáš Gottvald.

<https://www.pardubickykraj.cz/aktuality/118780/i-s-nedonosenatkem-v-nepretrzitem-kontaktu-novorozenecke-oddeleni-pardubicke-nemocnice-zavadi-unikatni-projekt-uzke-spoluprace-s-rodici>